

תקרה, משום שיש לחלק בינה לבין הכלונסאות המחזיקים את הרעפים, שגזרו עליהם גזירת תקרה, שכן הכלונסאות ההם הינם חלק מתקרה גמורה. משא"כ הפרגולות אינן תקרה, שהרי הגשם חודר דרכן, ויתכן שלא גזרו עליהן גזירת תקרה. והרשב"א כתב במפורש על כגון דא 'הנח להם לישראל אם אינם נביאים בני נביאים הם'. ואין הכרח לומר שרש"י וראשונים אחרים חולקים עליו. ומכיון שכל גזירת תקרה היא רק מדרבנן, כדאי הוא הרשב"א לסמוך עליו בשעת צורך. ומפורש יותר כתב ר"ת (הובא בא"ז לסוכה ח' ב') שנסרים שאין בהם ד' טפחים ומחוזקים במסמרים אם גשמים יכולים לעבור דרכם הם כשרים לסכך.

מסקנה

למעשה נראה איפוא להורות שלכתחילה יש לבנות פרגולות שחמתן מרובה מצילתן (וכדי להרבות צל אפשר להעמיד כלונסאות רחבים באלכסון כמו שציירנו). אך פרגולה הקיימת ועומדת ואין מקום אחר לעשות סוכה מותר להשתמש בה לשם סוכה.

שנהגו שלא לסכך בנסרים אפילו פחותים מד' טפחים דילמא אתי לסכוכי בהם בקביעות, בענין שאין הגשמים יכולים לירד בה. וכן פסק השו"ע (שם ס"ח). ולפי"ז היה מקום לגזור גם על פרגולות שלנו. מיהו נראה שכיום אין חשש שמא אדם יעשה פרגולה עמידה בפני גשם. שכן לא נהוג כיום לסכך בעצים בלבד אלא בתוספת של אזבסט, פלסטיק, פח וכדו'. וילה"ר מהנהוג לסכך בפלפונים. וכידוע בדור הקודם נהגו להשתמש בפלפונים כתקרה לבתים, אלא שהיו טחים עליהם טיח, ובכ"ז התירום לסכך. וצריך לומר שלא גזרו על הפלפונים בלבד, ללא טיח. ה"ה פרגולות, שאין עושים מהם תקרה אלא בתוספת גג, לכן י"ל שלא גזרו על פרגולות מעץ בלבד.

מיהו כל זה בדיעבד, ולכתחילה יש לבנות את הפרגולות בדרך כשרה, דהיינו שחמתן תהיה מרובה מצילתן.

מיהו בשעת דחק, אם לאדם כבר יש פרגולה שלא בנוה כהלכה, ואין לו מקום אחר לבנות בו סוכה, יש מקום לסמוך על הסברה שהפרגולה אינה פסולה לסכך, ויתכן שלא גזרו בה גזירת

סימן פו

סכך מחריות של וושינגטוניה

דהיינו בגזעים או ענפים משום גזרת תקרה, אך לא בעלים אפילו רוחבם יותר מד' טפחים, משום שאין בהם חשש תקרה, שהרי אין דרך לסכך תקרות דרך קבע מכפות של דקלים וושינגטוניים. ומכיון שאיסור נסרים אינו אלא מדרבנן משום גזרת תקרה, נלענ"ד להתיר סיכוך בדקלי וושינגטוניה הנ"ל. ועיין רש"י י"ד ע"א ד"ה מחלוקת שרוב תקרות הבית עשויות מהן. ועריטב"א ובביאור הלכה למס' סוכה עם הלכה ברורה. ואע"פ שבימינו אין רוב התקרות עשויות מנסרים, צורה זו של נסרים עדיין לא

שאלה

חריות של דקל וושינגטוניה האם מותרות לסיכוך? (וושינגטוניה היא דקל שכפיו פרושות בעיגול כמין כף יד גדולה ורוחבה כחצי מטר.)

תשובה

הבעיה בכפות פרושות מדקלים אלו שרוחבם יותר מד' טפחים, וכידוע נסרים שרוחבם יותר מד' טפחים פסולים לסכך.

אולם לענ"ד נראה, דלא גזרו אלא **בנסרים**,

גזרו כי אין זו דרך רוב העולם לסכך בית קבוע בענפים ועלים. אלא שצריך להקפיד שלא יסכך בסכך מעובה וצפוף כל כך עד שימנע חדירת מי גשם.

בטלה ועדיין יש צריפים וכדו' שתקרתם עשויה מנסרים. לא כן וושינגטוניות, שאין מסככין בהן כלל. ואפילו אלו שדרים כל ימות השנה תחת עצי דקל כגון בסיני והערבה, האם נאסור עליהם לסכך בסוכות משום תקרה? מסתבר שעל זה לא

סימן פז

סיכוך בנסרים העשויים מלוחות "סיבית"

סי' תרכ"ט ס"ק י"א משמע שלא גזרו על מעמיד אלא כשרואים, מיהו בסיבית כולם יודעים שהיא מודבקת בדבק.)

והנה בדבר המעמיד שהוא פסול רק מדרבנן כתב הריטב"א שמותר להעמיד בו (עיין ריטב"א לדף י"א). והנסורת אינה אסורה מהתורה, שהרי היא יוצאת מן העץ, אלא שנשתנתה צורתה. ולדעת הרמב"ם (הל' סוכה פ"ה ה"ד) פשתן שדק וניפץ אותו פסול מדרבנן משום שנשתנתה צורתו הטבעית. והראב"ד פוסל מטעם אחר שהוא עומד לשמש כמילוי לכו וכסת. ויתכן שהראב"ד אינו פוסל דבר שנשתנתה צורתו הטבעית. מיהו י"ל שהראב"ד יודה ב"סיבית" שהיא אסורה משום שהיא עומדת לתעשיית רהיטים, ספסלים, כסאות, מיטות, ארונות וכדו'. ומכיון שלכך עומדת יש לדמותה לפשתן מנופץ שהוא מקבל טומאה מכיון שעומד לשמש לכלי. אך לשניהם הפסול הוא רק מדרבנן. ואילו הנסורת בלבד היתה מעמידה את הנסרים יכולנו אולי להתיר. אך הנסורת לבדה אינה יכולה להעמיד ללא דבק. והדבק בודאי פסול לסכך מהתורה והוא המעמיד. וא"כ הדבר תלוי במחלוקת הפוסקים בדבר המעמיד אם הוא פוסל את הסכך או לא.

ונלענ"ד שאפילו מי שמתיר דבר המעמיד בסוכה יתכן שכאן יודה שמעמיד כזה הוא פסול. כי כאמור, ללא ההדבקה לא היו נסרים אלו מחזיקים מעמד כלל, אלא היו מתעקמים ומתקמטים, ונמצא שהדבק עושה אותם לסכך.

שאלה

לוחות "סיבית" עשויים משני לוחות של דיקט וביניהן נסורת עץ ודבק. ניתן לנסר לוחות אלו לנסרים ארוכים וצרים. האם מותר לסכך בהם?

תשובה

אילו ניתן היה לסכך בנסרים של דיקט בלבד, ללא תוספת של נסורת ודבק, היה סכך זה כשר, אם אין בכל נסר רוחב של ד' טפחים. אולם דומה שנסרים דקים כאלו אינם עומדים ברוח מצויה. וגם ללא רוח, עמידתם בשמש במשך שבוע עלולה לקמט ולעקם אותם. ורק ה"סיבית" הופך אותם לנסרים עמידים ויציבים. ונמצא שהדבק והנסורת הם המעמידים אותם ולכאורה הדבר תלוי במחלוקת הפוסקים האם דבר המעמיד פוסל בסוכה (עיין מג"א סי' תרכ"ט ס"ק ט').

ואע"פ שהנסורת והדבק אינם ניכרים לעין, לא מצינו שדבר המעמיד, שאינו ניכר, כשר. ואולי אפשר להביא כדמות ראה ממסמרים שהתירו להחזיק רק את המעמיד דמעמיד (עי' שו"ע תרכ"ט ס"ח). משמע שלהעמיד את הסכך עצמו במסמרים אסור. אע"פ שאפשר לקבוע במסמרים ללא ראש שאינם ניכרים ובכל זאת גזרו. אמנם יש מקום לומר שבכה"ג לא גזרו, אך לא מצינו היתר מפורש לדבר מחודש זה ולכן נראה שהדבר נשאר תלוי במחלוקת הפוסקים, האם דבר המעמיד כשר או פסול (אמנם מהט"ז